

Veřejný ochránce práv
JUDr. Pavel Varvařovský

V Brně dne 8. února 2012
PDCJ: 332/2012
Vaše č.j.: MV-9232-1/OMB-2012

Vážená paní ombudsmanko,

reaguji na Váš dotaz, nakolik jsou dotčena práva policistů, kteří nemají možnost nahlédnout do podkladů, na základě nichž psycholog rozhodne o (ne)způsobilosti příslušníka bezpečnostního sboru vykonávat službu v bezpečnostním sboru, pro účely řízení o propuštění ze služebního poměru podle ust. § 42 odst. 1 písm. j) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „služební zákon“). Z Vašeho vyjádření plyne, že praxe, kterou rozporujete, je v současnosti taková, že policista se sice může proti rozhodnutí služebního funkcionáře odvolat, nicméně nezná důvody, pro které hlavní psycholog bezpečnostního sboru potvrdil závěr „prvoinstančního“ psychologa, neboť v průběhu celého řízení není policistovi umožněno nahlédnout do příslušné dokumentace. Neví tedy, které z bodů, uvedených v ust. § 1 (osobnostní charakteristiky) vyhlášky č. 487/2004 Sb., o osobnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“), nesplňuje, aby se eventuálně mohl proti propuštění bránit.

Z Vašeho dopisu dále plyne, že policejní prezidium zastává právní názor, že dotčená vyhláška nahlížení do psychologické dokumentace *nezakazuje, tedy ani nedovoluje* a proto psychologové nejen že odmítají umožnit nahlížení do psychologické dokumentace, ale odmítají i vydat písemné zdůvodnění svých závěrů. Policista tedy zná pouze závěr: „*nezpůsobilý k výkonu služby v bezpečnostním sboru*“.

Východiska mého posouzení jsou následující:

Podle ust. § 42 odst. 1 písm. j) služebního zákona příslušník musí být propuštěn, jestliže podle posudku psychologa bezpečnostního sboru pozbyl osobnostní způsobilost k výkonu služby.

Podle ust. § 79 odst. 2 a 3 služebního zákona posuzuje osobnostní způsobilost příslušníka psycholog psychologického pracoviště bezpečnostního sboru. Proti závěru psychologa o osobnostní způsobilosti může podat příslušník návrh na přezkoumání vedoucímu psychologického pracoviště bezpečnostního sboru. Za osobnostně způsobilého se považuje příslušník, u něhož byly podle závěru psychologa bezpečnostního sboru zjištěny takové osobnostní charakteristiky, které jsou předpokladem pro výkon služby na místě, na které má být příslušník ustanoven.

Osobnostní charakteristiky jsou ve smyslu ust. § 79 odst. 7 služebního zákona stanoveny vyhláškou.

Podle ust. § 3 odst. 2 a 3 vyhlášky se vyšetření provádí na žádost funkcionáře nebo lékaře. V žádosti se uvede jméno (jména), příjmení a datum narození posuzované osoby, důvod, pro který se posouzení osobnostní způsobilosti požaduje, a údaj o tom, které psychologické pracoviště bezpečnostního sboru dříve zjišťovalo osobnostní způsobilost posuzované osoby. Přiloží se materiály, které podání žádosti odůvodňují. Podle ust. § 4 odst. 4 a 6 vyhlášky psycholog používá při zjišťování osobnostní způsobilosti metodu pozorování, rozhovoru, anamnestického vyšetření, analýzy objektivních údajů a psychologické testové metody. Psycholog komplexně vyhodnotí výsledky zjišťování osobnostní způsobilosti a zpracuje v listinné podobě 3 stejnopisy závěru. Náležitosti závěru obsahuje ust. § 5 vyhlášky; závěr musí (zjednodušeně řečeno) obsahovat alespoň označení vyšetřované a vyšetřující osoby, datum, závěr osobnostně způsobilý/nezpůsobilý k výkonu služby a poučení o možnosti požádat o přešetření vedoucím psychologem. Podle ust. § 6 odst. 2 a 3 vyhlášky se v přezkumném řízení posuzují metody použité při zjišťování osobnostní způsobilosti a správnost jejich vyhodnocení. Vedoucí psycholog, jím zřízená komise nebo jím určený psycholog bezpečnostního sboru provede znovu zjišťování osobnostní způsobilosti posuzované osoby, jen je-li to nezbytné k posouzení závěru.

Podle ust. § 174 odst. 1 služebního zákona má účastník řízení o ukončení služebního poměru právo:

a) nahlížet do spisu a pořizovat si z něj výpisy, navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení, na poskytnutí informací o řízení potřebných k hájení svých práv a oprávněných zájmů, vyjádřit v řízení své stanovisko, klást otázky svědkům a znalcům, a

b) vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům, ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění.

Bylo by na samostatnou debatu, zda psychologickou dokumentaci služebního psychologa nepovažovat za zdravotnickou dokumentaci podle zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, neboť podle čl. 10 odst. 2 Úmluvy na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny: Úmluva o lidských právech a biomedicině, vyhlášené pod č. 96/2001 Sb. m.s., je každý *oprávněn znát veškeré informace shromažďované o jeho zdravotním stavu*. Ve světle tohoto ustanovení by pak účastník správního řízení mohl nárokovat informace z titulu práva na přístup do zdravotnické dokumentace podle ust. § 67b odst. 12 písm. a) a b) zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu. Informace získané psychologickým vyšetřením osobnosti člověka pravděpodobně spadají do oblasti informací o zdravotním stavu, jakkoliv nemusejí obsahovat informace o psychickém onemocnění, nebo souviset s detekcí psychického onemocnění.

Odhlédnu-li od výše uvedené možnosti, tak postup Policie ČR není formálně v rozporu s právními předpisy upravujícími celé řízení, což ale neznamená, že by nemohl být kvalifikován jako právně vadný poté, co do rozhodnutí služebního funkcionáře bude podána správní žaloba. Správní soud dle mého názoru rozhodnutí služebního funkcionáře, založené jen a pouze na závěru policejního psychologa, že příslušník není osobnostně způsobilý k výkonu služby, zruší ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2000 Sb., soudního řádu správního, pro nepřezkoumatelnost a vrátí věc k dalšímu řízení. V tomto je můj názor pevný, jakkoliv podobná věc ještě pravděpodobně žádným správním soudem řešena nebyla.

Nejvyšší správní soud se však již rozsudku ze dne 3. 11. 2009, č.j. 3 Ads 81/2009 – 75 zabýval rozhodnutím Městského soudu v Praze, týkajícím se rozhodnutí Vyšší přezkoumatelné komise u Ministerstva obrany. To shledal Městský soud nepřezkoumatelným, neboť „z hlediska soudního přezkumu pak nemůže obecný odkaz žalovaného na názor odborných lékařů Ústřední vojenské nemocnice Praha bez bližšího určení tohoto názoru a bez uvedení skutečností, ze kterých takový názor vychází a bez konfrontace tohoto názoru ze zjištěným skutkovým stavem, obstat. Rozhodnutí žalovaného tudíž soud považoval za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.“

K Vaší zmínce o zbytečném zatěžování soudů dodávám, že by šlo (do jisté míry) o podobnou situaci, která nastala v řízeních o přiznání dávek pro osoby těžce zdravotně postižené, nebo v řízeních o přiznání příspěvku na péči. Zde v minulosti posudkoví lékaři rovněž nesdělovali důvody svého posouzení orgánu, který o přiznání dávky rozhodoval, a ten byl posouzením posudkového orgánu de facto vázán (na rozdíl od nyní posuzované situace však měli účastníci řízení na základě zákona přístup ke všem podkladům, i k podkladům posudkového lékaře v jeho oddělené dokumentaci). Správní orgány pak na rozhodnutí lékaře bez dalšího odkazovaly a správní soudy jejich rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost rušily. Jak je uvedeno v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 3. února 2010, č.j. 3 Ads 77/2009 – 59, týkajícím se věcně rozhodování o přiznání příspěvku na péči „...ačkoliv tento stav byl v době rozhodování v souladu s platným právem, nic to nemůže změnit na tom, že rozhodnutí založené na takovýchto neúplných a kusých podkladech nelze soudem přezkoumat.“ Náležitostmi lékařského vyjádření se Nejvyšší správní soud zabýval v jiné věci, kde uvedl, že „...na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti. Nenaplnění těchto požadavků je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č.j. 4 Ads 57/2009 - 53, přístupný na www.nssoud.cz).

Pokud se můj názor o nepřezkoumatelnosti Vámi předestřené rozhodnutí potvrdí, budou služební funkcionáři nuceni svá rozhodnutí odůvodňovat. De facto budou tedy nuceni žádat o odůvodnění policejní psychology, jejichž odborné závěry přenesou do odůvodnění svých „propouštěcích“ rozhodnutí, nebo budou nuceni závěry policejních psychologů hodnotit ve světle dalších důkazů z pohledu jejich úplnosti a přesvědčivosti, neboť i na řízení o propuštění ze služebního poměru se vztahuje zásada zjištění skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti (zásada materiální pravdy) vyjádřená v ust. § 184 odst. 2 služebního zákona a dále ust. § 177 odst. 1 a § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu. Účastník řízení pak samozřejmě může i psychologické závěry zpochybňovat.

Je otázkou, co z imperativu „materiální pravdy“ plyne pro služebního funkcionáře, který řízení ve věcech služebního poměru vede. Podle mého názoru, pokud je de facto rozhodující a jediný podklad pro rozhodnutí nepřezkoumatelný, neměl by podle něj vůbec rozhodovat a měl by si vyžádat doplnění o odůvodněný závěr psychologa, který lze přezkoumat co do úplnosti a přesvědčivosti. V odůvodnění svého rozhodnutí totiž musí služební funkcionář podle ust. § 181 odst. 4 služebního zákona uvést nejen z jakých podkladů vycházel při rozhodnutí, ale také jakými úvahami byl veden při jejich hodnocení. Z důvodu procesní opatrnosti by také

účastníci řízení měli na nepřekoumatelnost závěru psychologa upozorňovat ve svém vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí.

Pouze tehdy, bude-li odůvodnění psychologa součástí „propouštěcího“ spisu, bude účastník řízení moci realizovat práva podle § 174 odst. 1 služebního zákona, která jsou za současného faktického stavu pouze proklamativní.

Závěrem podotýkám, že vyhláška v ust. § 5 stanoví pro náležitosti závěru psychologa pouze minimální požadavky. Z návětí „alespoň“ je zřejmé, že závěr psychologa může obsahovat i další náležitosti, třeba odůvodnění závěru. Osobně bych považoval za souladné s principy dobré správy, ale i obecně nezbytné, aby závěr psychologa odůvodnění obsahoval. Nápravy tedy lze dosáhnout i změnou správní praxe, nikoli jen cestou rušení rozhodnutí správními soudy (které vyústí buď ve změnu právní praxe, nebo právní úpravy).

S pozdravem

Vážená paní
Mgr. B. B.
ombudsmanka Policie ČR
Ministerstvo vnitra
Nad Štolou 3
170 34 Praha 7

Kancelář veřejného ochránce práv
Údolní 39, 602 00 Brno
tel.: 542542777, fax: 542542772
e-mail.: podatelna@ochrance.cz, www.ochrance.cz